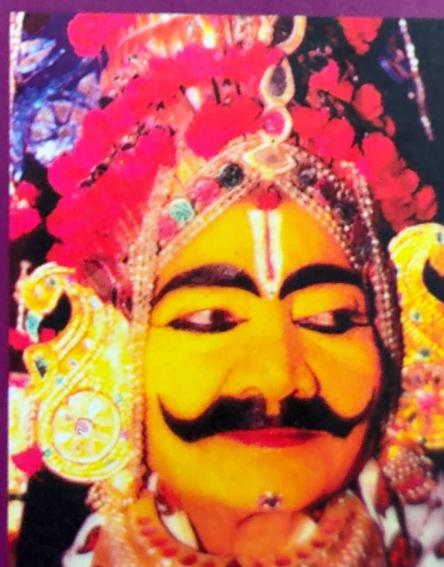
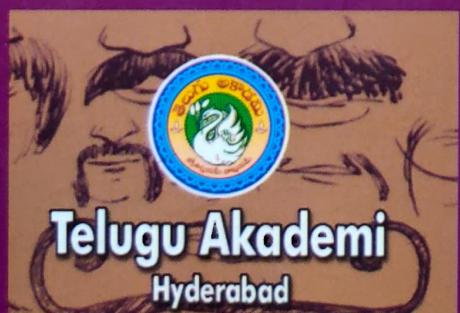

TOWARDS A WORLD OF EQUALS

A BILINGUAL TEXTBOOK
ON GENDER

For UG Courses in Telangana

CONTENTS

Acknowledgements

Preface by Rama Melkote

1 Gender: Why Should We Study It?	1
2 Socialization: Making Women, Making Men	7
2.1 Introduction	7
2.2 Preparing for womanhood	10
2.3 Growing up male	14
2.4 First lessons in caste	18
2.5 Different masculinities	21
3 Housework: The Invisible Labour	40
3.1 “My mother does not work”	40
3.2 “Share the load”	44
4 Missing Women: Sex Selection and Its Consequences	56
4.1 Declining sex ratio	56
4.2 Demographic consequences	59
5 Knowledge: Through the Lens of Gender	67
5.1 Point of view	67
5.2 Gender and the structure of knowledge	70
5.3 Further reading: Unacknowledged women artists of Telangana	75
6 Sexual Harassment: Say No!	90
6.1 Sexual harassment, not eve-teasing	90
6.2 Coping with everyday harassment	94
6.3 Further reading: “Chupulu”	98
7 Women’s Work: Its Politics and Economics	108
7.1 Fact and fiction	108
7.2 Unrecognized and unaccounted work	111
7.3 Further reading: Wages and conditions of work	113

8 Domestic Violence: Speaking Out	124
8.1 Is home a safe place?	124
8.2 When women unite [Film]	129
8.3 Rebuilding lives	130
8.4 Further reading: New forums for justice	134
9 Whose History? Questions for Historians and Others	145
9.1 Reclaiming a past	145
9.2 Writing other histories	148
9.3 Further reading: Missing pages from modern Telangana history	152
10 Gender Spectrum: Beyond the Binary	177
10.1 Two or many?	177
10.2 Struggles with discrimination	181
11 Thinking about Sexual Violence	196
11.1 Blaming the victim	196
11.2 "I fought for my life..."	199
11.3 Further reading: The caste face of violence	203
12 Just Relationships: Being Together as Equals	212
12.1 Mary Kom and Onler	212
12.2 Love and acid just do not mix	217
12.3 Love letters	220
12.4 Mothers and fathers	223
12.5 Further Reading: Rosa Parks—The braveheart	227
13 Additional Reading: Our Bodies, Our Health	242
Sources	266

Course website: www.worldofequals.org.in
Contact Email: courseadviser@worldofequals.org.in

విషయసూచిక

కృతజ్ఞతలు

పీటిక రమా మెల్గైటే

1	జండర్: దీని గురించి అధ్యయనం చేయాల్సిన ఆవశ్యకత	4
2	సాంఘికీకరణ: స్త్రీలనీ, పురుషుల్ని తయారు చెయ్యడం	25
2.1	పరిచయం	25
2.2	స్త్రీత్వం కోసం శిక్షణ	28
2.3	పురుషుడిగా ఎదగటం	31
2.4	కుల వివక్షలో మొదటి పారం	34
2.5	విభిన్న పురుషత్వాలు	37
3	ఇంటి పని: కనిపించని శ్రమ	49
3.1	“మా అమ్మ పని చేయదు”	49
3.2	“పనులని పంచుకుండాం”	52
4	అదృశ్యమైన స్త్రీలు : మగ శిశువుల ఎంపిక, దాని పర్యవసానాలు	62
4.1	విషమిస్తున్న లింగ నిష్పత్తి	62
4.2	జండర్ అసమతల్యత వల్ల కలిగే దుష్పరిణామాలు	65
5	జండర్ దృష్టి కోణం నుండి జ్ఞాన రంగాల పరిశీలన	79
5.1	దృష్టి కోణం	79
5.2	జండర్, జ్ఞాన రంగాల స్వరూప, స్వభావాలు	82
5.3	అదనపు పరసం: మనం మరిచిన తెలంగాణా కళాకారులు	86
6	లైంగిక వేధింపులకి స్వస్తి చెపుదాం!	99
6.1	ఇవి వేధింపులు, సరదా కాదు	99
6.2	వేధింపులను ఎదుర్కొనువటం ఎలా	103
6.3	అదనపు పరసం: “చూపులు”	107
7	స్త్రీల శ్రమ: దాని వెనకున్న రాజకీయ, అర్థిక అంశాలు	116
7.1	నిజాలు, కట్టు కథలు	116
7.2	గుర్తింపులేనిది, లెక్క లోనికి రానిది	119
7.3	అదనపు పరసం: జీతాలు, పని ప్రదేశాల్లో పరిస్థితులు	121
8	కుటుంబ హింస: నిశ్చబ్దాన్ని ఛేదిద్దాం!	135
8.1	‘ఇల్లు’ సురక్షితమేనా?	135
8.2	ఆదవాళ్లు ఏకమైతే (సినిమా)	139
8.3	కొత్త జీవితాలవైపు	140
8.4	“అదనపు పరసం”: న్యాయానికి కొత్త వేదికలు	144

9.	ఎవరిదీ చరిత్ర? చరిత్రకారులకి, మేధావులకి కొన్ని ప్రశ్నలు	162
9.1	మన గతాన్ని తిరిగి సాంతం చేసుకుండాం	162
9.2	నవ చరిత్రల రచన	165
9.3	అదనపు పరసం: ఆధునిక తెలంగాణ చరిత్రలో మరుగుపడిన కొన్ని పేజీలు	168
10	జండర్ ఒక స్పృష్టిము: స్ట్రీ పురుష భ్యయమే కాదు...	187
10.1	ఆడా, మగా, ఇంకా...	187
10.2	వివక్షతో సంఘర్షణ	191
11	తైంగిక హింస గురించి ఇక్కెన్నా అలోచిద్దాం	205
11.1	బాధితులపైనే బండలా?	205
11.2	“బ్రతకట్టానికి పోరాదాను...”	207
11.3	అదనపు పరసం: హింసకు కూడా కులం ఉంటుంది	211
12	సమ సంబంధాలు: సహజీవనంలో సమానత్వం	228
12.1	ఒక బాక్సర్ ప్రేమ కథ	228
12.2	ప్రేమా, యాసిడ్ ఎప్పుటికీ కలవవు	232
12.3	ప్రేమ లేఖలు	234
12.4	అమృతులు, నాన్నలు	237
12.5	అదనపు పరసం: జాత్యహంకారాన్ని ఎదిరించిన వీరవనిత రోసాపార్కు	241
13	అదనపు పరసం: మన శరీరాలు, మన ఆరోగ్యం	254

కోర్సు వెబ్‌సైట్: www.worldofequals.org.in

కాంటాక్ట్ ఇమెయిల్: courseadviser@worldofequals.org.in

జండర్

దని గురించి అధ్యయనం చేయాల్సిన ఆవశ్యకత

జండర్ అంటే ఏమిటి? దని గురించి మనమెందుకు చదవాలి? రెండు ముక్కల్లో చెప్పాలంటే, జండర్ అంటే మనమందరమూ ప్రీలు, పురుషులూ అనే రెండు భౌతిక, సామాజిక వర్గాలలో విడివడి జీవించటం; ఏ పరిస్థితులలోనైనా ఆయా సామాజిక పాత్రలను పోషించటం; వాటిలో ఇమడడానికి సంఘర్షించటం. ఆస్తికరమైన విషయమేమిటంటే ప్రీ అంటే ఎలా ఉండాలి (ప్రీత్వం); పురుషుడంటే ఎలా ఉండాలి (పురుషత్వం) అన్నాటి గురించి విభిన్న సమాజాలు, సంస్కృతులు చాలా భిన్నంగా ఆలోచిస్తాయి. అంతేకాక, ఒకే సమాజంలో కూడా ఏటి పట్ల ఉండే ఆలోచన కాలాన్ని బట్టి మారుతుంటుంది. ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు ఎలా ఉండాలి అన్న విషయంలో మీ అమ్మా, నాన్నల కంటే మీరు చాలా భిన్నంగా ఆలోచిస్తారు, అవునా?

మరి మనం జండర్ గురించి ఎందుకు అధ్యయనం చేయాలి? ప్రీలు, పురుషులుగా మన జీవితానుభవాలు అనేక భావోద్యేగాలతో కూడి ఉంటాయి, ముఖ్యంగా యహనంలోకి అడుగుపెడుతున్న వారికి ఇది ఎక్కువ వర్తిస్తుంది. కాబట్టి ప్రధానంగా ఆయా అనుభవాలను అర్థం చేసుకోవటానికి జండర్ అధ్యయనం అవసరం. ఒక ప్రీగా లేదా పురుషుడిగా జీవించటం మనకు రకరకాల సంతోషాలని, అందైన భావోద్యేగాల్ని కలుగచేస్తుంది. కానీ అదే అనుభవం బాధలకీ, అయోమయానికి, అనేక ఆందోళనలకీ కూడా కారణమవుతుంది. ప్రీలు, పురుషుల మధ్య సంబంధాలు మానసిక, శారీరక హింస సీడలో కొనసాగుతాయన్న విషయం మనకందరికి సుపరిచితమే!

అయితే ఈ అనుభవాలు, ఉద్యేగాల గురించి బహిరంగంగా మాటల్లాడుకోవటం అరుదు. ఇటీవలి కాలంలోనే ఏటి గురించిన చర్చ, అధ్యయనం మొదలుయినాయి. ఆడపిల్లలుగా, మగపిల్లలుగా పెరగటం గురించి తరువాతి అధ్యయనంలో పేరు పొందిన ఒక పిద్యావేత్త తాను పెరుగుతున్నప్పుడు అమ్మాయిలు, అభ్యాయిలని ఇంటి బయట అస్సలు కలవసిచ్చే వారు కాదని గుర్తు చేసుకుంటారు. ఈ విషయం గురించి, జండర్ గురించి ఆయన చాలా ప్రత్యుత్తమతమయ్యేవాడు కానీ వాటికి సమాధానాలు వెతకటానికి అప్పట్లో ఎవరూ ఆయనకి సహాయం చేయలేదు. మీకు ఈ కోర్సు అటువంటి ప్రత్యుత్తమ గురించి ఆలోచించటానికి సహాయపడగలదని' మా ఆళ.

కొన్నేళ్ళ కిందట తమిళ నటుడు ధనుష్ పాడిన వైదిన్ కొలవరి, కొలవరి డి' పాట అత్యంత ప్రాచుర్యం పొందింది. వచ్చీరాని ఇంగ్లీసు, వాడుక తమిళం (టాంగ్లీమీ) కలిసిన హస్యస్వారిత భాషలో ఒకబ్బాయి ఒకమాగైయిని నీకు ఎందుకంత కోపం అని అడుగుతాడు¹. గాయకుడి పాయింట్ ఏమిటంటే: మనం ఆధునిక ప్రపంచంలో జీవిస్తున్నాం కదా, ఇప్పుడైనా మనం 'జన్మ' స్పేషాతులుగా ఉండలేమా? 'జష్ట్' అన్నపదం వాడకంలో, ఇటువంటి స్నేహానికడ్డంగా నిలిచే సమస్యలు మనకి నిజంగా ఏపి లేవనే అర్థం స్ఫురిస్తుంది.

అయితే ఇక్కడ మనకొచ్చే మొదటి ప్రశ్న : నిజంగానే ఏ సమస్యలూ లేవా? కొలవరి పాటలో అబ్బాయి తెలుపు, నలుపు మేని ఛాయల గురించి చర్చించటం ద్వారా కుల, వర్గ అంతరాలని స్పృశిస్తాడు. ఇప్పుడు కూడా ఇలాంటివి పట్టించుకోవాలా అన్నది అతడి ప్రశ్న. అతడన్నది సరైనదే. వాటిని ఎవరూ పట్టించుకోకూడదు. కానీ సమస్య ఎక్కడ వస్తుందంటే వాస్తవ జీవితంలో అందరూ వాటిని పట్టించుకుంటారు. అంతేకాక, కులం, వర్గం అన్నవి కేవలం మన మెదళ్ళలో, ఆలోచనల్లో మాత్రమే ఉండే విషయాలు కావు. సమాజంలో అవి అంతర్భాగం. మన రోజువారి జీవితంలో, భిన్న సందర్భాల్లో వాటిని మనం ఎదుర్కొంటూనే ఉంటాం.

ఏటిలాగే జండర్ ఇంకో విధమైన అసమానత. ప్రీలు జీవితంలోని ప్రతి పార్ఫ్యూంలోనూ తాము ఎదురుస్తే పక్షపాత ధోరణులు, విషక్ హింసకు వ్యతిరేకంగా పోరాచుతూ వస్తున్నారు. ఈ పోరాటం సమానత్వం కోసమే కాదు, గౌరవం కోసం కూడా. పోరాట క్రమంలో వాళ్ళు లేవనెత్తిన అంశాలు వ్యక్తిగత సంబంధాలు, మానసిక శాప్తం, సామాజిక నిర్మాణాలు, సంస్కృతి, రాజకీయాలు, న్యాయవ్యవస్థ, క్రీడలు, శైన్స్ లతో సహా అనేక రంగాల గురించి మన అవగాహనను సుసంపన్నం చేసాయి. పురుషత్వం గురించి జరిగిన కొత్త పరిశోధనలు కూడా జండర్ అధ్యయనాన్ని ముందుకు తీసుకొల్చాయి.

అధికారంలో ఉన్నవాళ్ళు ఎప్పుడూ సమాజం ఉన్న ప్రతిలోనే భాగుంది, కాబట్టి ఇవే పరిస్థితులు కొనసాగాలని అంటారు. వాళ్ళకొలవరి గౌడప ఏమాత్రం అర్థం కాదు. అంతేకాక, వాళ్ళ స్థానాన్ని,

1. శతాబ్దం కిందట రోథయ్య పెళ్ళావతీ పూర్వేన్ రామార్చండ్రాలు వచ్చినపుంది. కొలవరి ప్రాచుర్యం పొందింది.

అధికారాన్ని ప్రశ్నించే మార్పు వస్తోందని అనిపించిన వెంటనే దాన్ని గురించి ఫిర్యాదు చేస్తుంటారు.

అయితే మా ఉద్దేశంలో ప్రపంచంలో స్థ్రీ పురుష సమానత్వం వస్తే దాన్నిండి స్థ్రీలు, పురుషులు ఇద్దరూ లాభపడతారు. సమాజం మొత్తం లాభపడుతుంది. 2015లో ఇది రాస్తున్నప్పుడు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా తండ్రుల గురించి జరిగిన ఒక సర్వే నివేదిక వెలువడింది. పిల్లల్ని పెంచటంలో తండ్రులు ఎక్కువ పాలు పంచుకోవాల్సిన ఆవశ్యకతని ఇది వివరించింది: “వెంపకంలో పాలుపంచుకునే తండ్రివల్ల కుటుంబానికి, దేశానికీ కూడా అనేక ప్రయోజనాలు చేకూరుతాయి.”²

జండర్ సమానత్వానికి, పరస్పర సత్పుంబంధాలకూ అడ్డచ్చే అనేక అంశాలను ఈ కోర్పు మీకు పరిచయం చేస్తుంది. ఒక్కసారి విషయ సూచిక చూస్తే మీకా అంశాలేమిటో తెలుస్తుంది. పార్య పుస్తకం చివరి భాగంలో ‘సమసంబంధాలు’ అధ్యాయంలోని పాతాలు రకరకాల స్నేహాల గురించి చర్చిస్తాయి న్యాయం, సమానత్వంతో కూడిన స్నేహాలు ఎలా పెంచుకోవచ్చే ఈ పాతాలు మనకి నేర్చుతాయి.

1970లో అందరికీ పరిచయమైన నినాదం స్థ్రీలు సగం ఆకాశాన్ని మోస్తున్నారు, పురుషులు తామే మొత్తం భారాన్ని మోస్తున్న మనకుంటారు గానీ, వాళ్ళ పట్టుకునేది మిగిలిన సగాన్నే.

వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలే కాదు, జాతి, జాతీయత భావనలు కూడా సమానత్వం గురించే. ఆధునిక ప్రజాస్వామిక దేశం అన్ని రకాల పీడనల నుండి స్వేచ్ఛని ప్రసాదిస్తానని వాగ్గానం చేస్తుంది; పారుల మధ్య సమానత్వాన్ని, ‘సోదర భావాన్ని’ ప్రోత్సహిస్తుంది; హింస, బలవంతుల పాలనకు బదులుగా న్యాయానికి, చట్టబద్ధ పాలనకూ చోటిస్తుంది. సామాన్య ప్రజల రాజ్యమే ప్రజాస్వామ్యం. ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య దేశ ప్రధాన రాజకీయ లక్ష్యం అందరికీ మంచి జీవితాన్నివ్వటం, అంటే పారులందరికి రక్షణ, సుఖ సంతోషాలు కల్పించటం. అందుకే జండర్ సంబంధాలను పట్టించుకోవటం మన జాతీయతా పరిధిని విస్తృత పరుస్తుంది. ఆకాశాన్ని రెండు పక్కలూ ఎత్తి పట్టుకోవాలి.

చివరిగా, ఒక ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ప్రజలు తమకి అవసరమయిన విషయాలను కలిసి కూర్చుని చర్చించుకుంటారని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. సమాన స్తాయిలో అధ్యయనం కూడా చేస్తారు. ఈ కోర్పు ద్వారా మేం సాధించదలుచుకున్నది జండర్ గురించి ఒక ప్రజాస్వామిక చర్చ.

తరగతిలో చర్చించాల్సిన అంశాలు:

- పైన ఉన్న పేరాలో ‘సోదర భావం’ ఎందుకు సింగిల్ కోట్టలో ఉంది?
- చరిత్రలో జాతీయతా భావాల్ని అత్యంత ప్రభావశిలంగా వ్యక్తం చేసిన నినాదాన్ని చెపుగలరా? (సూచన: ప్రైంచ్ విఫ్ఫావం)
- లేకుంటే మీరొక మంచి నినాదాన్ని తయారు చేయగలరా?

జండర్ సమానత్వం కోసం చేసిన పోరాటాల చరిత్రలో కొన్ని మైలురాళ్ళు

మన దేశంలో స్థ్రీలకు, పురుషులకు మధ్య ఆసమానతలు తగ్గించే దిశగా ప్రభుత్వం అనేక కీలక విధానాలను, చట్టాలనూ రూపొందించింది. ఇది చాలా సంతోషకరమైన విషయం. దేశ పారులుగా ఏ రకమైన ప్రవర్తనలు నేరాలుగా పరిగణించబడతాయో, వేషికి చట్టప్రకారం శిక్షలు పడతాయో తెలిసుండటం చాలా ముఖ్యం. ఈ కింది భాగంలో జండర్ సమానత్వ దిశలో సాగిన ప్రయోజనాలో అత్యంత ప్రధానమైన మైలురాళ్ళను గురించి తెలుసుకుండాం.

స్వతంత్ర భారతదేశం ప్రపంచంలోనే సార్వత్రిక బిటు హక్కు ఇచ్చిన మొదటి దేశాల్లో ఒకటి. 1935లో పురుషులతో పాటు స్థ్రీలకి కూడా బిటు హక్కు లభించింది. కొన్ని యూరోపియన్ దేశాలతో సహా అనేక దేశాలలో స్థ్రీలకి బిటు హక్కు చాలా ఆలస్యంగా లభించింది. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్పికల్ 14 ప్రకారం పారులందరూ సమానులే.

ఇటువంటి చారిత్రక నేపథ్యంలో 1975లో వెలువడిన స్టేట్ ఆఫ్ విమెన్ నివేదిక అందరిని దిగ్ర్యాంతికి గురి చేసింది. ఎందుకంటే స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన అనంతరం వ్యాపి చెందవలసింది పోయి, అత్యధిక శాతం స్థ్రీల పరిస్థితి మరింత దిగజారిందని ఈ నివేదిక వెల్లడించింది. అంతేకా, ఈ తగ్గుడల త్వరితగతిన జరుగుతోందని కూడా తెలిపింది. లింగ సిప్పుత్తి తగ్గింది; ఆధునికత, పారిశ్రామికీకరణ ద్వారా వచ్చిన ఉద్యోగాలలోకి స్థ్రీలు రావట్లేదు; అన్ని ప్రాతినిధ్య వ్యవస్థల్లో ఎన్నుకోబడిన స్థ్రీల సంఖ్య తగ్గిపోయింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలల్లోని ఆడపిల్లలు అసలు బడికే వెళ్ళట్లేదు. వెళ్ళినా చాలా త్వరగా డ్రాపవుట్ అయిపోతున్నారు. ఇటువంటి కలవరపెట్టే నిజాలను ఈ నివేదిక వెల్లడించింది.

దీనితో అధ్యయనకారులకి, పాలనా రంగ నిర్మాపకులకి అనేక ప్రశ్నలు తలెత్తాయి: ఎందుకిలా జరిగింది? రాజ్యాంగం ఇచ్చిన పోమీలు, ఆధునికతైని విశ్వాసం మన నమ్మకాలని ఎందుకిలా